Ч. 258 (12.914). Львів, неділя 15. листопаду 1931. Poczłowa opłatę zapłacono ryczałtem. Рік LII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло", Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 25 сот.

11 ВСІ українські виборці 48-ої виборчої округи (Перемишль-Добромиль-Сянік-Березів-Коросно) віддають свої голоси при виборах дня 22. листопаду ц. р. виключно на одиноку свою національну листу ч. **11**

АНТИСЕМІТСЬКІ ВИБРИКИ.

Побої жидівських студентів на вищих школах у Польщі.

Львів, 13. листопаду 1931.

Нема нічого більше безглуздого, як т. зв. „расова" ненависть, і нема нічого більше гидкого й обурюючого, як проповідування тої ненависти — буком. Польські націоналісти, переважно ендецької масти, є відомими „теоретиками" не лише національного і віроісповідного але й расового зоольоґізму, пишаючись своїм арійським походженням, як патентом на всі досконалости. Ці свої теорії про вищість арійської раси над усіми іншими, польська ендецька молодь запрезентувала ад окульос м. ін. і в протижидівських студентських авантюрах, яких свідком стало від двох тижнів кілька університетських міст у Польщі. Після Кракова, Варшави і Вильна ці подвиги перенесено вчора й на терен Львова, і цій подивугідній стратеґії львівські мешканці завдячують те, що могли оглядати вчора, як мчалися вулицями каретки поготівля і як тут і там мерщій просмикувався якийсь молодий чоловік із не-арійською фізіономією, по якій стікали краплини крови з розбитої голови.

Студентські авантюри — не нова річ і ніхто нею занадто ніде у світі не переймається, з тим застереженням, щоб у них всетаки можна таки дошукатися якогось зерна льоґіки. Знають бельгійські університети бійки між фляманцями і вальонами; бував нераз ареною авантюр поміж чеськими й німецькими студентами передвоєнний німецький університет у Празі, так само, як теж львівський університет при вул. св. Миколи впродовж літ лунав голосами польсько-українських пересправ. Бувають у світі бійки між ріжними ідеольоґічними ґрупами студентства, буває на університетах неспокійно через непорозуміння з професорами, бувають врешті малі інциденти з зовсім маловажних справ, які роздуває і на свій спосіб полагоджує палкий молодечий темперамент. Але бійки з жидами не мають нічого спільного з усіми згаданими катеґоріями студентських заворушень! Бо жиди-студенти ані не ведуть боротьби за рідне високе шкільництво, ані не накидають своїх ідеольоґічно-політичних тенденцій своїм товаришам, ані не беруть участи в орґанізаційно-товариському (корпораційному) суперництві, — користають лише з можности науки і вчаться в польській мові, просякаючи польською культурою. І за те присікаються до них і затівають історії, яких не може зрозуміти ніяка культурна людина, не розуміючи, як можна бити когось за те, що він є такої національности, віри або — раси!

Протижидівські авантюри на польських високих школах мали той внутрішній наслідок, що університет у Кракові, Варшаві й Вильні, політехніку у Варшаві і Львові та цілу низку інших високих шкіл у Варшаві зачинено аж до відкликання. До внутрішнього ефекту треба теж зарахувати два трупи у Вильні — одного польського студента, що згинув серед бійок на місці, поцілений каменем, й одного жидівського, що помер у шпиталі. Про зовнішній ефект в останніх днях повписуються санаційні часописи, які стараються витовкмачити ендекам, що саме цим останнім, які вічно оперують аргументами закордонно-політичного характеру, не лицює боронити воюючого антисемітизму в університетських мурах (така сама льоґіка в обороні закорд.-політичної опінії при одночасній рекомендації асиміляційної протиукраїнської політики!). Якаж атмосфера можлива після таких подій у „святинях науки" — про це, мабуть, не треба й говорити.

Виринає питання: cui bono? Навіщо це робиться, кому це потрібно? Чи польські визнавці зоольоґічного націоналізму справді вірять, що такі історії, за які безумовно вони морально відповідають, придбають їм політичний капітал? Здається, що вже й ендецькі лідери доглупалися, що це таки справа паскудна, і візвали вчора у „Курєрі Львовскім" молодь до „спокою". Але в той самий день, коли такий поклик появився, прийшло до поважних бійок і демонстрацій. Бо лекше розпутати пристрасти, ніж взяти їх на поводи...

З приводу цих жалюгідних подій не можемо не висловити свого співчуття жидівському громадянству за нещастя, яке його стрінуло.

—o—

Закордонна політика після виборів.

(Від нашого кореспондента.)

Льондон, 7. листопаду 1931.

Уявляю собі, що наші земляки в Галичині ніколи так уважно, як оце тепер, не стежили за розвитком відносин у Великій Британії, а вже особливо за ходом і вислідом англійських парляментарних виборів. Уявляю собі також, що вістка про поразку, чи то пак розгром, робітничої партії не могла не викликати журливих думок на українських землях у Польщі. Було й чого журитися — принаймні на перший погляд. Завдяки робітничому урядові, зосібна закордонному міністрові Гендерсонові, трохи інакшим ніж донедавна духом подуло в Союзі Народів у ріжних европейських справах, а серед них також у справі охорони національних меншин; справу відомих українських жалоб п. Гендерсон узяв був, так сказати, в свої руки, і воно головно його заслуга, що українська скарга у Женеві вже принесла і ще мабуть декому принесе декілька несподіванок. Бо, як відомо, декуди вже не рахувалися з договорами про охорону меншин, а в нашому випадку з міжнародного характеру зобовязанням про самоуправу Східної Галичини, принятим у протоколі з 15. травня 1923 року, що змістом своїм становить інтеґральну частину тих мирових договорів з 1919 року, яким польська Річпосполита завдячує дуже і дуже багато. Робітничий англійський уряд перервав сумну практику Союзу Народів у галицько-польському спорі. Незалежні обставини повалили п. Гендерсона і робітничий уряд саме на кілька місяців перед тією сесією Ради Союзу Народів з січня 1932 року, яка має закінчити перший з тих процесів українсько-польських, що на женевському терені мають сконстатувати і правну сторону галицько-польського спору й оцінити ту міру пошани закону та міжнародніх зобовязань, до якої виявилася здібною молода, польська держава.

Нічого дивного, що упадок п. Гендерсона і робітничого уряду не міг не занепокоїти галицької української людности. Ця жура певне ще збільшилася на звістку про те, що головним переможцем у таборі національного, урядового більшу вийшли консерватисти — тобто та сама партія, до якої належить п. Остін Чемберлен, закордонний міністр у попередньому, аперед виборів 1929 року, консервативному кабінеті. Зайва річ пригадувати, що п. Чемберлен повів був тоді англійську закордонну політику щодо европейського континенту в хвості політики французької, та що він також на польське питання, та галицьке, а навіть загально українське, дивився через толішні французькі скла, значить, подекуди й варшавські. Нова перемога консерватистів висувала, здавалося стороннім, можливість відновлення практик п. Чемберлена між іншим також на женевському ґрунті.

Відразу можемо сказати, що можливість ця не тільки не здійснилася, а що й взагалі її майже не було.

Передовсім треба знати, що п. Остін (Авґустин) Чемберлен навіть у консервативному таборі втратив свою колишню славу не то вже зручного закордонного міністра, а вже навіть видатного політичного діяча, та що консервативні провідники перестали рахуватися з його кандидатурою на становище державного секретаря для закордонних справ. Щоби це зрозуміти, доволі пригадати, що вибори 1929 року принесли поразку консерватистам саме задля закордонної політики Чемберлена у відношенні до Парижа і до Женеви, а посередньо також — бо безпосередньо ця столиця великої ролі не грає — до Варшави. Таким чином особа Чемберлена була виключена з комбінацій міністерських.

Але не тільки його особа, але й всяка закордонна комбінація, похожа на ту, якої він придержувався.

Навпаки, нема сумніву, що при всіх ріжницях у внутрішніх політичних заходах, політика нового англійського уряду не буде в основних засадах і лініях відріжнятися від політики попереднього, робітничого уряду. Новий міністр закордонних справ, відомий дослідник індійської проблеми, — ліберал Саймон не змінить основ закордонної політики п. Гендерсона. Англія буде безперечно силкуватися наладити тісніше співробітництво з Парижем у господарських і фінансових питаннях (інша річ, чи воно вдасться), але можна вважати виключеним, щоби п. Саймон змінив основні напрямні політики п. Гендерсона щодо розброєння, щодо Женеви, навіть щодо Москви. Тон англійських виступів буде більше здержаний; у ріжних справах, у яких лейбурист Гендерсон виступав активно, п. Саймон буде більше пасивний, в Женеві і деінде; але про те, щоби новий кабінет у всьому притакував Парижеві, а навіть у дечому такій Варшаві, — абсолютно не може бути й мови.

Щодо сказаного, повторюємо, нема ніякого сумніву, значить, і наші галицькі земляки, не забуваючи про почування вдячности для п. Гендерсона, все таки не мають резону побоюватися, зосібна щодо Женеви, Чемберленівських вихилясів.

І. Мельменський.

—o—

Посол Гуснай про Закарпаття.

З розмови представника „Діла" зі закарпатським послом.

— Пан посол вперше у Галичині?

— Правду кажучи, вперше, коли не числити мого переїзду крізь Галичину в часі світової війни. Питаєте про враження? Очевидно, що вже те все, що я встиг побачити за такий короткий час мого побуту у Львові з культурних надбань галицьких українців, каже мені віднестися до них з подивом і повним признанням. Маю змогу порівняти цей стан з нашим на Закарпаттю і Буковиною, звідкіля саме вертаю з розвязаного румунською владою конгресу. Що тамті землі остали під тим оглядом позаду, про це мабуть не потребую говорити.

— Що скажете, пане после, про наших закарпатців щодо їхньої національної свідомости?

— Останні роки є великим поступом в тому напрямі. Слово „українець" кілька літ тому ще — так сказатиб — незнайоме, починає набирати права громадянства. Маю дані, покищо неофіціяльні, що підчас недавнього перепису населення на Закарпатті, подало українську народність ок. 40.000 мешканців. Цеж було кілька літ тому не до подумання.

— А справа мови і правопису?

— Саме хотів я про це згадати. Вона стала загально актуальною темою. Хоча вирינула в місті, нею тепер не менше цікавиться закарпатське село. Знаю це з власної практики як учитель. Велику прислугу віддає нам радіо. Закарпатець має нагоду порівняти, котра мова йому ближча, більше зрозуміла: українська чи російська. Думаю, що порівнання випаде все в користь першої. Правопис? Поволи правописна справа находить розвязку таку, як тут у Галичині і Вел. Україні. Доказом хоч би введення фонетики в закарпатських українських газетах.

— Ще одно цікаве для нас питання: Чи русофільство є у вас й дальше поважною силою?

— Хоч і не є воно вже такою величиною, як давніше, а проте є ще таки поважним політичним чинником на Закарпатті. Опирається переважно на духовенстві. Користає теж з підтримки таких поважних чеських партій, як аграрна і більшість народніх соціялістів.

На закінчення нашої короткої розмови, пос. Гуснай обіцює приїхати невдовзі до Галичини на довший побут, не зражуючись немилою пригодою, яка його тут цим разом стрінула... *(вн)*

Як борються з безробіттям в Італії.

РИМ 13. XI. ПАТ. Щоби зменшити безробіття хліборобських мас і наслідком інтензифікації робіт, що мають на меті осушити понтійські болота під Римом, комісаріят для справ внутрішньої еміґрації спровадив 5.000 корчівників, переважно з тосканських провінцій. Робітники будуть мати запевнену працю на цілу зиму.

Кари на б. короля Альфонса.

МАДРИД 13. XI. ПАТ. Комісія, що має устійнити відповідальність б. короля Альфонса, заявилася за тим, щоби признати його зрадником вітчини, заборонити йому поворот до Еспанії, засудити його на смерть або досмертні тяжкі роботи і сконфіскувати увесь його маєток.

Вислід виборів у Югославії.

БІЛГОРОД 12. XI. Т. ПР. Нововибрана скупчина, що 7. грудня ц. р. збирається на перше засідання, має такий склад: 149 радикалів, 46 демократів, 35 членів партії Прібіцевича, 29 сторонників Радіча, 12 чеських аграріїв, 9 членів словінської селянської партії, 3 словінських людовців, 3 магометан, 3 федералістів, 2 соціялістів, 1 републиканин, 1 німець, 1 мадяр і 1 румун.

Свята 1. листопаду.

УЖГОРОД.

Як щороку, так і в цьому році відбулося в Ужгороді традиційне вже листопадове свято, що пройшло дуже гарно. В неділю, 1. листопаду, в гор. 10.30 передпол. було в греко-катол. парохіяльній церкві „на Цегольні" (вул. Підгірна) в Ужгороді соборальне богослуження з панахидою, яке відправив з повною асистою протоєрей д-р Василь Гаджеґа. Промову виголосив о. д-р Неймет Олександер. Гарно відспівав мішаний хор ужгородських українців. Диригував п. Аркас. Пополудні між 2—5 год. відбулося відвідування могилок покійних борців на цвинтарях при вул. Капушанській (за шпиталем) і на Кальварії (міський і греко-католицький). В 3. год. відправилася при стрілецькій могилі на цвинтарі при вул. Капушанській (за шпиталем) панахида за поляглих стрільців. Співав стрілецький хор. Панахида під великим памятником-хрестом притягнула цілу публику з цвинтаря. Вечором в год. 8.30 відбувся у великій салі мадярського касина святочний вечір. На святочний вечір прибули українці з цілого Підкарпаття. Саля була битком наповнена.

—o—

Революція в Еквадорі.

ҐВАЯКВІЛЬ. 13. XI. ПАТ. Конгрес надав президентові Морено надзвичайну повновласть для здавлення революції, яка розпочалася вчорашнього дня. Революціоністи заняли міста Санта Роза і Параязарума в провінції Оксо.

Проти заграничних рільних робітників.

МІНХЕН 13. XI. ПАТ. Офіціяльний орґан баварського уряду „Bayrische Staatsztg." повідомляє, що професійний союз німецьких рільних робітників виступив перед центральним німецьким урядом з домаганням, щоби замкнути зовсім границі для заграничних сезонових рільних робітників на 1932 р.

—o—

Кому помагають більшовики.

ТОКІО. 13. XI. ПАТ. Приходять вісти про допомогу, яку дають більшовики військам Ман-Чан-шена в північній Манджурії. Між іншим відділ, зложений із 3.000 радянських китайців і корейців, що належать до т. зв. міжнародньої комуністичної армії і походять із Блаґовещенска, посувається на Ціцікар. В офіціяльних колах дають цим вістям віру. Одночасно міністерство військових справ довідалося з ріжних джерел, що між 6. і 12. ц. м. до Анґанхі прибуло з Радянщини 15 вантажних самоходів зі зброєю та муніцією.

—o—

Японські воєнні методи.

ТОКІО 13. XI. ПАТ. Повідомляють, що після тяжкого тригодинного бою під Кун-чуліном на північ від Мукдену в руки японців дісталося 300 китайців, між якими була одна ранена жінка у військовому одязі. 50 бандитам, як називають їх японці, відрубано голови.

—o—

Позбавлені права самовизначення.

ВІДЕНЬ. 13. XI. ПАТ. Австро-німецький „Фольксбунд" вислав до сенатора Борага депешу, просячи його, щоби звернув свою увагу на положення 6 і пів міліона австрійських німців, яким мирові трактати відобрали право самовизначення. Спробу німецько-австрійської митної унії погребано теж насильно. Депеша взиває Борага, щоби проклямував ревізію мирових трактатів і промостив дорогу для „аншлюсу" Австрії й Німеччини.

Що сказав прем. Ляваль.

ПАРИЖ, 13. XI. ПАТ. Премієр Ляваль заявив вчора перед комісіями фінансовою і закордонних справ: Я сказав канцлерові, що заки Німеччині буде признана позичка, треба осягнути порозуміння щодо деяких справ. Я сказав, що треба перевести відпруження опінії та що це відпруження можливе тільки тоді, коли Німеччина зречеться своїх претенсій щодо польського коридору, щодо „аншлюсу" та коли будуть здавлені манiфестації Штальгельму. Словом я сказав, що треба найперше узгіднити нашу публичну опінію.

—o—

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З 15. ЛИСТОПАДУ 1931.

РОМАН МЕТИК.

З листування із В. Липинським.

Причинки для характеристики людини.

З Вячеславом Липинським познайомився я з осені 1904 р. у Кракові в „менза академіка". Липинський — сильний брунет, смаглявий, з чорними, глибокими очима, енерґійними рисами обличча, зєднував собі загальну симпатію. Всі відчували, що це людина ідеї. Хоч багатий поміщик, своєю поведінкою нічим не виявляв, що вважає себе „вищим" від інших товаришів і харч і його мешкання були дуже скромні.

Коли 1905 р. проголосили в Росії конституцію, Липинський в окремім гуртку, наддніпрянців і галичан, мав потайний відчит на цю тему.

Вдруге зійшовся я з Покійним у 1909 р., коли їхав до Закопаного; Липинський редаґував тоді в Київі „Przegląd Krajowy"; а втрете у Кракові в травні 1911 р., коли він ладив до друку книжку „Z dziejów Ukrainy" Я почав живо з ним листуватися, але листи у війні загинули. Коли вибухла війна — про Покійного довго не було ніякої звістки; як старшина кавалерії він міг загинути. Аж 1918 р. з радістю вичитав я в „Ділі", що В. Липинський призначений послом Української Держави у Відні. 7-го вересня був я у Відні і застав посла недужого на боляк, перед операцією. Та при цьому він не відпочивав і не хотів навіть вважати себе реконвалесцентом. Як посол працював від 7-ої год. уранці до 1-ої вночі.

Коли виїжав до Київа, то ніколи у власних справах, а забуваючи за зруйноване майно, журився тільки долею держави. Його дипльоматичне становище в Австрії було дуже важке, з огляду на суперечні змагання ріжних народів, які австрійський уряд не міг погодити. Звідсіля зрозумілий вислів Липинського, що не денервує його чорна кава, але впертий Буріян.

Та не довго він видержав на цьому становищі, бо Австрія хутко розпалася.

Аж 11 літ пізніше в осені 1929 р. дістав я від нього довшого листа з Баден біля Ґрацу. Ось деякі виривки з нього:

....„Не гнівайтесь на мене, що так довго не відписував на Вашого листа з Черча з 1. IX. і на збірну картку з 13. IX. Коли людину зустріне якась несподівана радість, то вона хотіла би це відповідно висловити, відповідно на неї зареаґувати. А реакції на прояви життя залежать у великій мірі від здоровля, від тих сил фізичних, якими людина розпоряджає.

Сил цих у мене вже дуже, дуже мало. Щоб Ви зрозуміли мій сучасний стан, розкажу Вам трохи про себе.

По катастрофі я залишився тут в Австрії, переїхавши у 1919 р. з Відня, де було для мене за дорого, до Райхенав, підгірської околиці.

Там я прожив 7 літ, маючи дуже дешеве помешкання (бо підпав під виданий пізніше закон т. зв. охорону льокаторів). Зараз-же в 1919 р. принявся я за свою письменницьку працю в ділі врятувати з руїни державну ідею нашу в тій її гетьманській формі, в якій вона себе найдоцільніше проявила.

Перші роки були дуже тяжкі для мене, бо брати мої не могли ще відбудувати на Волині свої знищені посілости і не могли, розуміється, нічим помогти мені. Тоді почалась знов проявлятися недуга, яка була залічена свого часу в Закопанім. З кожним роком потрохи гіршало, але все ще я потрохи держався. В 1926 р. помимо моєї волі мене Пан Гетьман і мої однодумці перевели до Берліну до Укр. Наукового Інституту, що там повстав. Цей рік побуту в Берліні мене остаточно підірвав.

Процес, що досі ішов поволи, там пішов дуже скорим темпом і лікарі наказали мені вернутя чим скорше в гори до Австрії. Якби не мій залізний орґанізм, а в останніх часах оця безсольна дієта, то певно вже не жив би.

А до цього всього найгірше вічні гризоти громадського характеру з нашими людьми. Поки був здоровий і міг боронитись — мовчали. Тепер всі вороги повилазили і наїдають на мене безборонного. Але про це все не варто писати. Вибачте, що так богато або і за богато про себе розписався".

В іншій частині листа автор дякує мені за вирізку з „Ради" київської. Він дякує за запросини до себе до Підгаєць і додає: „Не можете собі уявити, якби радо з них я скористав і як затужив за рідною Землею. Але коли будуть у мене сили на таку подорож і чи пустить мене туди ті, що власне гетьманського руху в своїй близькости найбільше бояться".

В листі з дати Баден 19. II. 1930. подає Покійний до відома, що причиною довгої мовчанки недуга, яка зимою погіршується і ріжні гризоти, „один зразок яких" він мені пересилає. Це машиново писані відписи листів для ближчого зрозуміння справи. Покійний просить мене як суддю поради, чи може він потягнути д-ра Назарука до суду за те, що він на візвання Липинського, оголосити документи, якими погрожував йому в газетах, писав у „Новій Зорі" 16. II. 1930 р. так про В. Липинського:

...„Так може поступити тільки людина, яка не рахується вже з відповідальністю за свої слова і вчинки"..

Кріваві бої між гітлерівцями і комуністами.

БЕРЛІН, 13. XI. ПАТ. Хроніка кр'авих сутичок між радикальними партіями правими і лівими в німецьких містах зростає з кожним днем. В Най-Мінстер (Шлеськ) билися штурмові відділи гітлерівців з комуністами. В часі стріляння одного гітлерівця вбито, кільканацятьох ранено. В Любеці вибухли заворушення безробітних, при чому комуністи заатакували поліцію. Прийшло до стрілянини, в часі якої один комуніст згинув і один поліційний службовець вийшов тяжко побитий. В Люґав комуністи заштилетували одного гітлерівця. Вивязалася бійка, в якій 15 осіб потерпіло тяжкі рани.

—o—

Ґанді грозить цивільним непослухом.

ЛЬОНДОН, 13. XI. Тел. пр. Ґанді висловився незвичайно песимістично про вигляди конференції Круглого Стола і зазначив, що треба рахуватися з можливістю відновлення кампанії цивільного непослуху та бойкоту анґлійських товарів. Індії будуть спроваджувати машини до писання з Америки, цукор з Німеччини, а без текстильних товарів зовсім обійдуться. Англія, каже Ґанді, знала від самого початку, що конференція Круглого Стола засуджена на невдачу, бо беруть у ній участь люди, які своєю неуступчивістю не допустять до порозуміння. Англія має перед собою дві евентуальности: приняти програму всеіндійського конґресу в цілости, або вернути до режіму військової автократії. Кампанія цивільного непослуху буде відбуватися при допомозі мирних засобів так довго, як довго житиме Негру, Патель і він сам.

Кольонізація Тріполітанії.

ТРІПОЛІС, 13. XI. ПАТ. Італійська кольонізація Тріполітанії розгортається швидко. Досі наділено 122 тисячі гектарів землі італійським селянам, які користуються одночасно великими кредитами. Осадники ведуть на великі розміри культуру овочевих дерев. На кольонізаційній території находиться 734 селянських родин, що нараховують 2.814 осіб.

Безконечна хлібозаготівля.

МОСКВА., 13. XI. ПАТ. Екзекутивний комітет московської округи наказав стягнути з хліборобських продуцентів нові скількости збіжа для доповнення пляну хлібозаготівлі. Більші селянські господарства мають визначену заздалегідь цифру континґентів, які під загрозою карних наслідків мають доставити до державних магазинів перед 1. грудня ц. р.

...„Тут заявляю тільки, що від чоловіка, котрий знаходиться в дуже тяжкій стадії страшної хороби, абсолютно нічого, навіть відповідної методи в публіцистиці не вимагаю“...

Покійний пише в цім листі: „Якщо вважатимете, що ця справа надається до суду і що може бути виграна і що я повинен звернутися до суду, то будьте ласкаві, вкажіть мені якогось доброго адвоката в цих справах у Львові“.

Я був погляду, що краще справи не подавати до суду, бо з одної сторони громадянство за високо цінить особу Покійного, щоби нікчемні закиди божевілля могли бути приняті як правдиві, а з другої покликався на рішення гетьманської управи, що виключила д-ра Назарука з орґанізації і на заяву, що осуджувала цей виступ.

На це Покійний відповів: „Згоджуюсь з Вашою думкою, що після виключення Назарука з вашої орґанізації і висловлення йому погорди збоку моїх політичних однодумців, судитися з ним не варто“. І додав: „Мені вже і так прикро, що я за богато займаю своєю особою увагу українського громадянства“.

В листі з дати Балеґґ 12. V. 1930 оправдує Покійний пізну відповідь тяжкою крізою в останніх місяцях. ...„Процес в останніх частинах легенів, які ще маю, почав знов іти швидко і в звязку з ним а також з лікарствами, якими його лікар поборює, мною овладіла неміч, яка не опустила мене еще сьогодня“.

Відповідаючи мені на запити в листі, пише Хорий: ...„З листування із Доманицьким напамять нічого собі пригадати не можу, крім того, про що згадуєте в своїм листі“...

В справі своєї письменницької праці згадує Покійний: „Вложив я в неї всі сили, які мав і по мості моє розуміння“.

(Докінчення буде.)

Берестейський процес.

(17-ий день розправи.)

У пятницю св. підком. Фальковський признав, що промови на вічу в Швайцарській Долині були помірковані, лише деякі підбурюючі. Каже, що колиб влада хотіла була не допустити до походу, вистарчилоб до того 50 людей.

Св. Зелінська, службовичка, не хоче присягнути. До присяги привязує занадто велику вагу, щоби так легко могти присягати, зрештою й так говоритиме правду про те, що знає. Прокуратор грозить, що покарає свідка. Каже їй піднести два пальці й повторяти за ним. Свідок мовчить. Оборона зрікається заприсяження. Чи говорив хтось на вічу про якусь провокацію, не чула, одначе відчувала, що непокликані елементи можуть спровокувати подію.

Св. Конес, надкомісар, тепер перенесений до Львова, зізнає, що мав не допустити до походу й ліквідувати всякі заворушення. Коли пішов із своїм відділом на юрбу, то споміж неї впали стріли й вибухнула бомба. Після детонації посипалися кулі з авт. пистолів. Завдяки арештуванням подію зліквідовано. На місці полишили демонстранти чимало муніції та зброї. Один чи два ґранати найшли пізніше біля фр. амбасади. Юрби не атакувала поліція спереду лише ззаду, щоби її скорше розігнати. Чи жінок пощадили, не знає, одначе бачив, як жінки втікали. Ґраната, чи бомба, впала вже тоді, як поліція пустила в рух крісові приклади.

Свідок, що просив завдатку.

Зізнавав теж грибівський староста Диновський, який у суді зложив був подання, щоби йому признали завдаток на виїзд до Варшави. Вже на другий день Диновського перенесли в в нечинний стан. Зізнання його не принесли нічого нового. Що ділося 29. червня 1930. не знає, бо весь день був у бюрі. Зізнання того свідка торкаються обв. Путека, який як начальник громади в Хочні, хоч розвязано гр. раду, не хотів передати урядування. В цьому св. добачує підваження авторитету влади, та стверджує, що ніколи, ні посередньо ні безпосередньо не прийшла до нього вістка про протиурядові виступи пос. Путека.

Зізнання свідків оборони.

Цього-ж дня покінчили зізнавати свідки обвинувачення. Не всіх свідків тієї катеґорії переслухано. Їх переслухають після переслухання свідків оборони.

В суботу починають зізнавати свідки оборони.

Як перші зізнаватимуть: Корфанти, Тромпчинський й Арцішевський.

ОСТАННІ ВІСТИ

ПРОТИЖИДІВСЬКІ ДЕМОНСТРАЦІЇ.

ЛОМЖА, 13. XI. ПАТ. 12. ц. м. гурт молоді мірничої та промислово-лісної школи нападав на вулиці прохожих жидів. Дійшло до чимало інцидентів і бійок. Було побитих кільканацять людей.

Ломжинський староста на нараді з директорами шкіл устійнив засоби, щоби молодь здержати від ексцесів. Крім того в старостві була нарада з представниками жид. віросповідної громади. На нараді цій візвали жидів, щоби були спокійні та не утруднювали владі безпеки протиділати виступам шк. молоді.

СОСНОВЕЦЬ, 13. XI. ПАТ. Нині веч. около 3.000 людей зібралося на періферіях міста та старалися влаштити протижид. демонстрації. Серед демонстрантів було около 40 проц. шк. молоді з Домбровського Басейну та Шлеська. Поліція розігнала демонстратів. Придержали 9 учнів і 2 комуністів. Було двох побитих; вибили кілька шиб.

ВИЛЬНО, 13. XI. Нині в 13. год. ок. 800 студентів старалося сформувати похід, одначе поліція поігнала їх бомбами, що витискають сльози.

НАРАДИ РЕКТОРІВ.

ВАРШАВА, 13. XI. Відбулися тут строго довірочні наради ректорів усіх варшавських шкіл. Коли не прийде до нових ексцесів, сподіються, що школи відчинять у найближчий тиждень.

СЕРЕДНЬОШКІЛЬНА МОЛОДЬ НЕ МОЖЕ ВИХОДИТИ НА ВУЛИЦЮ.

Куратор'я виленської шкільної округи видала розпорядок директорам ґімназій і фахових шкіл, щоби молодь середніх шкіл не виходила на місто після 5. години, а молодь фахових шкіл після 6. год. Це тому, щоби ця молодь не брала участи в уличних ексцесах.

ЛЕЙБУР ПАРТІ ЗРИВАЄ З ОПОЗИЦІЄЮ?

ЛЬОНДОН, 13. XI. ПАТ. У палаті громад пос. Кріпс (б. цив. прокуратор уряду Лейбур Парті і визначний член тієї партії) сказав, що коли Мекдональд схоче здійснювати міжнар. політику, яку признавав тоді, як був головою Лейбур Парті, то і тепер ця партія піддержить його та його закорд. політику. Лейбур Парті погоджується з поглядами Мекдональда, що треба скликати міжнар. конференцію, яка на думку Кріпса повинна занятися: 1) розброєнням, 2) репараціями й воєн. довгами, 3) валют. справою, 4) справою митних барієр.

СРСР. ВИДАСТЬ ЗБУНТОВАНИХ НІМЕЦЬКИХ МОРЯКІВ.

БЕРЛІН, 13. XI. ПАТ. Зачувати, що завдяки інтервенції німецького ґен. консуля в Ленінграді, большовицька влада постановила видати німецьких моряків, які збунтувалися та лишилися в СРСР.

КИТАЙЦІ ЗАЙНЯЛИ ЯП. КОНСУЛЯТ.

ТОКІО, 13. XI. ПАТ. Японська преса повідомляє, що китайські війська в Ціцікарі окружили японський консулят. Консуля та службовців арештували. Китайська кіннота заатакувала японські стійки біля Тан-Сіну. Досі нема урядового потвердження тієї останньої вістки.

Повстання на Кипрі зліквідоване.

ЛЬОНДОН, 13. XI. ПАТ. На вчорашньому засіданні палати громад міністр кольоній, запитаний про ситуацію на Кипрі, заявив, що тепер ситуація зовсім опанована. В часі заворушень 6 цивільних осіб убито і 30 ранено. Потерпіло теж рани 39 поліціянтів. Законодатна рада перестала істнувати а її права надано ґубернаторові. Це тимчасові розпорядки. Справу будучности Кипру треба розглянути в цілости.

НОВИНКИ

— **Евген Говикович** веде свою робітню футер у Львові, **вул. Домініканська 4.** 404—30

— **Місяць Листопад — місяць книжки „Червоної Калини“.** Всі видання „Червоної Калини“ в місяці листопаді можна дістати з 30% знижкою (крім календаря і видань з р. 1931). 763 7

— **Магазин постелі Р. Джала, Львів, вул. Хорущина 5.** (біля кіна „Апольо“) поручає по найнищих цінах, ковдри, матераци і постіль. Переробляє ковдри по 6 зол., матераци по 8 зол. 786 5—100

— **Новина!** Ковирці „Victoria“ з полотна, імпреґновані, не треба прати ані прасувати, бруд змивається водою, носиться рік і більше. Ціна зол. 4·—. До набуття тільки у ф-мі: Іван Бунда, Львів, Сикстуська 29, тел. 81—11. Купіть а переконаєтесь. 1—100

— **Вистава „Цвіркуна“.** В суботу 14. ц. м. йде вдруге знаменита ревія „Як вертіти — то вертіти“ в салі Ремісничої Палати (Стрілецька площа ч. 7). В програмі також одна несподіванка. Початок вистави: год. 8., кінець: год. 10.25.

— **Із Т-ва Красних Мистецтв у Львові.** 15. ц. м. відкривають у згаданім Товаристві (будинок Промислового Музею) сьому виставу союзу артистів-пластиків „Артес“. Участь беруть артисти: Ган, Яніш, Ліль, Райх-Сельська, Рімер, Сельський, Штренґ, Тадей і Степан Войцеховський, Л. Тирович, Кшивоблоцький, Міхейда і варшавський артист Андрій Пронашко.

— **Театр ім. І. Тобілевича приїзджає до Львова.** Найкраща наша театральна трупа, що довгий час не гостила в нас, приїзжає на низку вистав до Львова. У тій трупі находяться такі артисти як Кривіцька, Ленська та Совачева, Блавацький, Бенцаль, Боровик і Горницький. Вперше побачимо на нашій сцені дві песи, що мали великий успіх в театрі „Березіль" у Харкові і на інших сценах Радянського Союзу, а саме „Міна Мазайло" Миколи Куліша та „Пургу" Щеглова. Трупа гратиме в салі „Ремісничої Палати" на Стрілецькій площі і починає свої вистави дня 18-го ц. м. Ансамбль „Цвіркун", що наняв цю сцену на свої вистави, радо відступив їх нашій драматичній трупі. Наше львівське громадянство, що мало час затужити за своїм театром, напевне зустріне з великою втіхою його приїзд.

— **Загальні Збори „Червоної Калини"** відбудуться у вівторок 17. листопаду в год. 5-ій в салі „Бесіди" при вул. Рутовського 22.

— **Студентські заворушення у Львові.** Ректор львівського університету позволив вчора студентам на влаштування віча в будинку університету, яке почалося в 10. год. Юрба студентів виповнила салю університету, сходи та передсінок. Перед будинком стояла згуртована поліція, а з єзуїтського саду приглядалося багато людей (між ними були й студенти-жиди), як студенти збираються на віче. Віче відкрив студ. Л. Мацелінський, забирали голос Роек і Здуньчук, керманичі ендецької молоді, а теж Ломніцький, президент Братньої Допомоги. Всі вони говорили зрівноважено, заявлялися проти заворушень і зверталися до студентів, щоби не йшли під кермою безвідповідальних чинників. Матлаховський, президент студентського комітету, в острій промові осудив виступи жидівських студентів у Вильні, предсідник віча Шибальський зголосив кілька протижидівських постанов: 1. Господарський бойкот жидів студентською молодю. 2. Товариський бойкот студентів жидів на високих школах; у викладових салях студентів жидів не допускати до перших лавок і залишити їм останні. 3. Боротьба за заведення „обмеженого числа" на високих школах у Польщі — аж до побіди. 4. Студенти-поляки мають носити зелену стяжку на знак обєднання в боротьбі за домагання. На закінчення віча забрав голос ректор Кшеменецький. Він просив, щоби студенти не слухали післанців із Варшави та Кракова, вдержали спокій, а з всіми домаганнями зверталися до ректорату; у Львові „справа трупів" не істнує, бо кагал постачає жидівським медикам потрібних трупів, а якщо їх нема, студенти не працюють. Після промови студ. Матлаховського похід 2.000 студентів перейшов вулицями Маршалківською, Третього Травня, Ягайлонською, Гетьманськими Валами до катедри на площі св. Духа, щоби взяти участь у панахиді за Станислава Вацлавського, що згинув у Вильні. Поліція приглядалася походові студентів. — Сьогодні рано не було на високих школах у Львові викладів, щоби студенти могли взяти участь у вічу.

— **Ревізії й арештування в Рогатинщині.** В Липиці Долішній місцева поліція перевела ряд ревізій і арештувань. 15. X. 1931 р. перевела ревізії в учнів Василя Лотоцького, Івана Рибіцького та селянина Миколи Нижника. 19. X. ц. р. перевела ревізії в селян: Миколи Людкевича, Марка Нижника, Андрія Скобля та Луки Людкевича. 21. X. ц. р. в селян: Франка Горянського і Миколи Білика. При ревізіях в нікого нічого не найшли. Арештували: Василя Лотоцького, Івана Рибіцького, Миколу Нижника і Луку Людкевича. Арештованих відіслали до повітової поліції до Рогатина. Після списання протоколів випустили лише Василя Лотоцького, а інших відіслали до тюрми до Бережан. 2. XI. ц. р. місцева поліція знова перевела докладну ревізію в учня Василя Лотоцького і його арештувала та відставила до пов. поліції в Рогатині. Після пересслухання відіслали його до тюрми до Бережан. Арештованих підозрівають у приналежности до ОУН. Поліція дальше переводить ревізії в селі.

— **Арештування в бучацькому повіті.** 16. жовтня ц. р. арештувала поліція в Білявинцях Володимира Білинського, службовика філії „Просвіти" в Монастириськах, під замітом приналежности до УВО. Після переведення особистої ревізії відставили його до Бучача; 19. жовтня перевезли його до Станиславова та випустили на волю 30. жовтня. У звязку з його арештуванням відбулася ревізія у філії „Просвіти", Повітовому Союзі Кооператив і п. Ласовських у Монастириськах; у п. Мар. Білинської в Бучачі та по селах: Зарваниці, Полісюках, Саповій, Кійданові, Білявинцях, Переволоці та Заривинцях — у молоді.

— **Непорядки на почтах.** Як спішно працює у нас почта, доказом цього хоч би листівка, надана п. О. Гармашем у Каліші 7. ц. м. до одного громадянина у Львові на посте рестанте, яку він одержав щойно сьогодня, 13. листопаду, хоч зголошувався на почту щодня. Отже листівка йшла з Каліша до Львова „тільки" 6 днів!

— **Перед загальним переписом населення.** Пишуть нам із Копичинець: На днях в копичинецькому старостві підготовляли війтів і громадських писарів до перепису населення. При цій нагоді службовик староства Моравець зазначив, що в усіх випадках мішаних подруж, — чи то чоловік, чи його жінка буде римо-католиком, у рубриці „матірня мова" слід писати „польська". Всіх римо-католиків, якби вони дома не розмовляли, слід записувати як таких, що розмовляють польською мовою та відповідно до того виповнити рубрику „матірна мова".

— **Вбили війта у Стрийщині.** У Стрілківцях, стрийського повіту, вбили невідомі люди війта Гладія. Польський часопис „Газета Вечорна" впевняє, що це вбивство мало політичний підклад і догадується, що війта застрілили члени УВО. Цей часопис додає, що на цього війта вже раз напосілися і поліція арештувала тоді — під замітом намаганого вбивства — якогось гімн. ученика. Після того мешкання війта зберігала завжди сторожа, а в самому мешканні сидів завжди поліцай. Невідомі люди прогнали передучора в 9. год. сторожу та вицільними стрілами крізь вікно вбили Гладія. Поліцай вибіг із хати, але вбивники вспіли втекти; під замітом порозуміння з ними — арештувала поліція громадських сторожів.

— **Відгомін львівських арештувань в англійському парляменті.** „Век Нови" з 14. листопаду ц. р. повідомляє: В англійському парляменті спитав хтось про арештування, які відбулися у Львові при кінці вересня ц. р., державний підсекретар мін-ства закорд. справ сказав: „Не маємо ніякої причини догадуватися, що ці арешти нарушили права меншини на основі договору з 1919 р. і тому, що цілу справу меншини розглядає Рада Союзу Народів, краще і цю справу залишити Раді".

— **З краєвої хроніки.** Під замітом обманства арештували в Перемишлі відомих лихварів Шустера, Клярмана, Шегаля і Мир. Шлегера. — Під замітом лихварства йде слідство проти д-ра М. Х., дрогобицького адвоката. — У Пашковицях, перемиського повіту, лісничий Степан Бирска застрілив невідомого волокиту. — В Ольшанику, самбірського повіту, підчас бійки на весіллі вбили Івана Микулича та важко поранили Антона Павловича. — На янівському цвинтарі у Львові, скінчив самогубством, кондуктор залізниці, Мечислав Кваляк.

— **У кількох словах.** До Берліна повернув французький амбасадор Понсе, який відбув нараду з французьким урядом про французько-німецькі справи. — Покриття золота в Голяндії має 68.5 проц. — Цього року не буде нагороди Нобля за твір із ділянки фізики. — Виготовили акт обвинувачення б. литовському премієрові та мін. фінансів Цетовлісові під замітом грошевих зловживань; процес почнеться незадовго в Ковні. — У Варшаві чотири особи вистрілами з револьверів убили прохожого невідомого прізвища на вул. Ставки. Вбивство має політичний характер. — Під замітом держ. зради арештували члена райхсвери Беригардта в Ляйпцігу. — Премієр Канади поїде до Франції. — У Штокгольмі виголосить виклад б. комісар освіти на Радянщині — Луначарський. — У Дібровці, межиріцького повіту, відкрили старовинні могили.

— **Кілько котів у Ню Йорку?** Міжнародне котяче товариство повідомляє, що в Ню Йорку є 7 міл. котів; в Зед. Державах є їх 120.000.000.

— **Майбутнє воздухоплавства.** Проф. Пікард відрікся від дальших поїздок у стратосферу, бо не позволяє йому на це поганий стан здоровля. Все таки проповідує великі успіхи для воздухоплавства, передбачує, що майбутні літаки зможуть підніматися на висоту 15 км. над землею. Очунявшися на тій висоті, де густота повітря девять разів менша від густоти „нашого" воздуху, зможе летун розвинути бистрість лету тричі більшу від сьогоднішної. Тоді лет із Парижа до Ню Йорку триватиме 10 годин. Цілий лет буде відбуватися у „країні віковічної погоди", тимсамим буде так безпечний, як сьогодні подорож залізницею.

— **Летун уельського князя.** До гостинниці „Дю Нор" у Руяні зайшов гарно вбраний юнак і заявив присутним англійцям, що він летун уельського князя. Він привіз князя до Франції, але біля Руяну мусів осісти на землю, бо попсувався мотор літака. Князь віїхав до Парижа залізницею, а він лишився в Руяні без грошей; десь загубив свою мошонку. Англійці обдарували його чим могли та позичили грошей, горді, що зробили прислугу летунові свого князя. Опісля показалося, що це був обманець; англійці жалкують своїх грошей; суд жалкує, що злодієві вдалося втекти та присудив йому заочно 2 роки тюрми.

Бронислав Старецький.

Товариський спомин.

Тому кілька днів прочитали ми в клепсидрах, що *Бронислав Старецький*, вислужений гімназійний професор у Тернополі, помер дня 10. листопаду 1931 р. у Львові, проживши 75 літ. Він перебував у Львові на емеритурі, мало з ким сходився та помер в тишині, і його згадують бувші ученики, котрих він учив у гімназії, не злим словом.

Прочитавши посмертну оповістку, я нагадав собі дещо з моїх товариських звязків з Покійним та хочу ці спогади переказати.

Я пізнав Бронислава Старецького у Львові в році 1879, коли він був заступником голови студентського товариства „Дружний Лихвар". Це товариство було тоді дуже бідне, бо довший час не мало власного льокалю, а переховувалося ось так по товаришах. Та мабуть осінню 1879 р. воно спромоглося найняти малу кімнату при вулиці Сикстуській і Шайнохи, на першому поверсі, на розі. На тому місці стоїть сьогодня вже нова камениця. І саме з нагоди отворення того льокалю відбулися тоді сходини, на котрих я був і з великою повагою слухав привітного слова, що його виголошував Брон. Старецький, як заступник голови „Дружного Лихваря", бо голови десь не було.

Було це в часі переслідування українських соціялістів, по знаному процесі проти Івана Франка, Михайла Павлика і товаришів, так, що бувати в „Дружному Лихварі" значило влавати

ся в небезпечне діло. І тому загал тодішніх студентів наших вписувався до „Академическо Кружка", а до „Дружного Лихваря" підходили тільки деякі відважніші і свідомі українці. І тоді на мені зробила незабутнє враження промова Бронислава Старецького, бо я перший раз почув як відважно студенти виголошують політичні промови. Він тоді дійсно виступив з політичною промовою, навязуючи до тогочасних обставин і відносин, та закінчив її заявом, *що нам не слід рахувати на поміч від Австрії, а треба власними силами добиватися того, що нам належиться...*

На ті часи була це промова дійсно небезпечна для студентського товариства і його членів, з огляду на ті доноси, які тоді йшли з усіх боків проти всяких „соціялістів", наче елементу революційного. І я неспокійно вичікував, чи не зачнуть знова „трусити" українських соціялістів. Та до цього вже не дійшло. Австрійський уряд не хотів робити другого спектаклю з українськими соціялістами, а зате звернено його увагу на „неблагонадежних" русофілів... А я не забув слів Бронислава Старецького, щоби власними силами добиватися кращої долі, та нераз його нагадував.

А значно пізніше зайшла раз одна пригода, коли він був професором ґімназії в Тернополі, що я пригадав собі товарища Бронислава Старецького. Було це в часі повоєнному, з початком двацятих років. Тоді хтось прислужився доносом, вказуючи на нього в місті, що він є д-р Кость Левицький і прибув до Тернополя без дозволу польської державної влади. Той випадок фальшивої інформації місцевої поліції негайно покінчився веселою леґендою, про котру він мені розповідав, як ми опісля побачилися у Львові.

В останніх роках він заходив час до часу до нашого сеніора Юліяна Романчука на розмови про громадянські справи і розривку...

І знова відійшов на другий світ один з давніх діячів наших народовців.

Д-р Кость Левицький.

З театру.

АРТИСТИЧНА СЦЕНКА „ЗОЛОТИЙ УСМІХ": *„БІГ ПЕС ЧЕРЕЗ ОВЕС"* — ревія в 17 точках.

Підготовлювана й реклямована здавна студентська ревія „Біг пес через овес" стягнула вчора до салі Лисенка таку масу публики, що вона затарасувала собою всі входи й виходи так, що в салі просто годі було рушитися. На жаль, та реклама не стояла в ніякій пропорції до самої програми й виведення поодиноких її точок: програма була в загальному мало ориґінальна, а виведення більшости точок було наскрізь сире, незакінчене, без темпа і смаку. До того всього вечір розпочався із значним опізненням, а скінчився перед самою північю. Так і видно було, що аранжери не приготовили всього як слід, поступаючи згідно з нашою традиційною девізою „Якось то буде". І вийшло справжнє „біг пес через овес"...

І так з великої хмари впав малий дощ. З цілої першої частини, що ніяк не клеїлася, можна піднести хіба добрий хор ревелерсів і тріо-балет „Пяні джокеї" — все інше було слабе, недотягнене, мало дотепне, або й неможливе. Друга часть була вже значно краща, хоч і тут брак темпа і довжезні павзи поміж поодинокими точками були просто нестерпні. В цій частині можна би відмітити знову виступ хору ревелерсів, рецитаторки Н. Юрчинської, Б. Цісика в жидівському монольоґу (перша часть була навіть дуже добра!), а також балет „Моряки" та сольовий танець Дарки Ніківської і п. Петріни. Всі скечі виконано слабо, при чому жінки-виконавці були все таки кращі, як мущини. (Скеч „Веракс" бачили ми вже на чужій сцені!). Вкінці треба ще для повноти зазначити, що супровід орхестри нерідко йшов у розріз з танцями або таки зовсім рвався, а конферансієр п. Л. Яцкевич дозволяв собі кілька разів на дотепи більш як несмачні і говорив жахливо по українськи. Вже куди краще вивязалася з того завдання п-а С. Гаращак, якій бракує тільки сильнішого голосу.

В загальному вечір мало вдатний, руки режисера якось не було в нічому пізнати. Публика, при всій поблажливости для виконавців-аматорів, вертала домів розчарована. *І. Н.*

ВЕЛИКИЙ МІСЬКИЙ ТЕАТР: *„ВАКАЦІЇ ДОН-ЖУАНА"*, комедія на 3 дії *К. Врочинського.*

Розсміяна фарса, мов літо, в якому відбувається дія цієї небелиці, добре збудована, як її героїни, що приїзджають до санаторії насвітлювати своє здорове тіло. Сатира на героя наших днів — модного, фільмового аманта, 100-відс. мущину, кремезного та гарного в такій-же пропорції як дурного, сатира на псевдовченого лікаря і на заміж у наців небезпечному віці, що замість малпячих желез раді би вжити для відмолодження себе приємнішого способу, що відповідає краще вакаційним розривкам.

Кіновий артист, що хоче відпочати від своїх звеличниць, бідний маляр, що прикидається верховинцем, щоби перебути задурно вакації, студентка фільософії, що з тією-ж метою стає секретаркою кінового Дон-Жуана... вже цих перших кілька осіб вистачає, щоби уявити собі, що може вийти з такої збиранини. Всі герої цієї комедії мають ту величезну заслугу, що говорять таким високим стилем і сиплять стільки глибоких думок, що слухач мусить сміятися. А на це саме люди йдуть на такі видовища. *м. р.*

З судової салі.

Б. Кравців і 13 тов. перед львівським судом.

(Переслухування свідків і нові внески оборони.)

Доказове поступовання добігає кінця. Переслухується ще свідків, допущених переважно на внесок оборони на ріжні відтяжуючі для обвинувачених обставини. Від замкнення доказового поступовання ділить нас ще найвище один день, себто субота. Опісля почнуться промови сторін, прокуратора й оборони.

На доповнення звіту з розправи в дні 12. XI. подаємо ще зізнання свідків *Чуловських*, членів родини обв. Володимира. Описують докладно, як переводжено ревізію в їх домі і згідно подають, що „Сурми" ніколи не бачили, хоч робили все порядки в кімнатах і заглядали до всіх закамарків. На запит прокуратора батько Чуловського признає, що був один момент, коли в кухні не було нікого, крім тих, що прийшли на ревізію.

Розправа в пятницю 13. ц. м. відбувалася дальше під знаком переслухування свідків. Через салю пересунулася низка свідків, переважно молодих студентів.

І так свідок *Пашкевич* зізнав, що він а не Кордюк є автором двох статтей п. з. „Як Пілсудський видавав ґазету" і „Замах на царя Олександра II.". Ці статті призначив для „Неділі", а мав їх передати обв. Кордюк її редакторові, як ближче з ним знайомий. Першу статтю написав з книжки Зиґмунтовича „Пілсудскі о собє". Другу теж з якоїсь книжки.

Свідки студенти *Яр. Карпевич, Р. Рак, Ів. Сенів, П. Галібей і Е. Полотнюк* зізнали, що в мин. році в червні будував пластовий водний гурток „Чорноморці" моторове човно. Столярською роботою проводив обв. Андрушак. Тоді саме бачили Дачишина, що приходив до Андрушака приглядатися тій роботі. Із поведінки їх обох свідки вносять, що вони були добрими знайомими. Тимчасом акт обвин. каже, що Андрушак познайомився з Дачишином щойно в серпні м. р.

Д-р Юл. Кордюк, що зізнавав вже раз вчора, сьогодні додав ще, що брат його, обв. Богдан, мав прізвище „Дік" ще в ґімназії та що про найдений у брата його терміт довідався щойно з акту обвинув. у вересні ц. р. і тоді подав д-рові Ганкевичеві вістку хто є його власником.

Черговий свідок *Володимир Михайло Янів*, студент зі Львова, покликаний на обставину хто є автором реферату про ідеольоґію „Лісових Чортів", в якому мають бути деякі неценаурні звороти. Графольоґ ствердив письмо Кравціва, натомість оборона подала дійсного автора реферату Яніва, який його власноручно написав.

Предс. Ягодзінський звертає увагу, що свідок на основі відповідного припису процедури може ухилитися від зізнань в тій справі. Оскільки свідок не хоче покористуватися цим правом. Заприсяженню його противиться прокуратор, покликуючися на 110 точку карної процедури.

Свідок на відповідні запити предсідника подає, що про Кравціва знає ще як був в ґімназії, як про провідника націоналістичної молоді, а також з Пласту. Реферат про ідеольоґію „Лісових Чортів" написав давніше, в 1928 р. Цей реферат мав перше виголосити устно, а пізніше надрукувати в журналі „Л. Чортів". Цей реферат вручив свідок архіварові „Л. Ч." Мармашеві.

Прокуратор: Чи вам відомо, що Кравців виголосив подібний реферат на сходинах „Л. Чортів"?

Свідок: Ні, про це нічого не знаю.

Опісля свідок подає, що Кравців в тому часі, коли свідок увійшов у студентське життя, стояв вже, опоалік від нього, хоч і мав між студентами авторитетний голос. Цікавився натомість проявами всього громадянського життя. Зокрема провадив протибільшовицьку акцію.

Реферат про ідеольоґію „Лісових Чортів" писав свідок стоячи на становиску Дм. Донцова, а радше його ідей, які висловив цей письменник в книжці „Націоналізм", себто змагання до самостійної держави і любов Батьківщини.

На запит прокуратора, чи є в його рефераті відповідне місце, яке говорить про його становище до нелеґальних організацій, свідок находить таке місце в ньому і відчитує а відтак пояснює. На його думку Пласт, якого частиною були саме „Лісові Чорти", повинен був стреміти до перебудови думки української молоді. До нелеґальних орґанізацій, передовсім УВО була заборона належати.

До міжнародного скавтінґу українського Пласту не приняли, бо там приймають тільки державні нації. З поміж обвинувачених пригадує собі, що належали до пласту обв. Кравців, Ж. Процишин і Кордюк, а в ґімназії ще й Качмарський, зате Книш, Дачишин, Максимюк й інші обвинувачені до пласту не належали.

На дальший запит прокуратора, чи йому відомо, що пок. Пісецький згинув у пластовому одязі, свідок признає, що довідався про це з часописів. Як відносилася би пластова влада, колиб була знала, що Пісецький є членом УВО, того не знає. Здогадується, що влада булаб його притягнула до відповідальности, бо така приналежність могла принести шкоду пласт. орґанізації, а навіть розвязання.

В тому місці просить прокуратор ті зізнання спеціяльно запротоколувати.

Д-р Шухевич нагадує свідкові, що Верховна Пластова Команда таки заняла свого часу становище супроти підпольних орґанізацій. Свідок признає, що така заборона була, а її мотивом було м. ін. й це, що всякі підпольні орґанізації впливають дуже деструктивно на характер молоді.

Дальший перебіг розправи подамо в найближчому часі.

Дописи.

БЕРЕЖАНИ. *(Свято ощадности. — Одно спростування.)* В неділю 8. XI. відбулося в Бережанах свято ощадности. В церкві була проповід про ощадність, а відтак в год. 12. вполудне святочні сходини в салі „Надії". Сходини отворив відповідною промовою о. дек. Е. Бачинський, відтак студ. унів. Юнак виголосив дуже річевий реферат про ощадність, якого з видимим зацікавленням вислухали присутні. Реферат доповнили промовами о. Е. Бачинський і адв. канд. Лоґуш. Вечором тогож дня відбулися загальні збори кооперативи „Ощадність", на яких намічено плян дальшої пропаганди ідеї поголовної ощадности в місті й околиці. Кооператива ця зачала саме третій рік діяльности. — На мурах міста появилися були у нас афіші з програмою державного свята (11. XI.), на яких в почеснім комітеті видруковано імя і назвище місцевого пароха. З найдостовірнішого джерела довідуємося, що сталося це без його відома і згоди. — *Бережанець.*

—o—

✝ ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

Стефанія з Вільчків Грабовенська, дружина ст. державного лісника, померла 12. листопаду ц. р. Похорони відбудуться в неділю 15. ц. м. в Микуличині. В. Ій П.!

—o—

Ціни набілу у Львові.

„Маслосоюз" платив кооперативам дня 13. XI. ц. р. за масло експортове та десерове пріма 1·21 зол., за масло ... 1·13 зол., яйця ... 7·00 зол.

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ.

Юра Ігорків: СЕРДЕЧНИЙ ВІНОЧОК. Вязаночка святочних бажань для українських діточок. Львів В-во „Світ Дитини". 1931. Ст. 110. Ціна 1 зол. 50 сот.

Антін Лотоцький: В НІЧ СВ. МИКОЛАЯ. Сценічна гра в 3 картинах. Львів 1931. Ст. 40. Ціна 80 сот.

Джонатан Свіфт: ҐУЛІВЕР У ЛІЛІПУТІВ. За англійським оригіналом для українських дітей зладив Юра Шкрумеляк. Львів. В-во „Світ Дитини". 1931. Ст. 96. Ціна 1 зол. 20 сот.

Іванна Блажкевичева: ВЕРТЕП. Різдвяна картина для сільських гуртків. Накладня Михайла Тараньки. Львів 1931. Ст. 16. Ціна 60 сот.

З казок 1001 ночі: МОТОВЯЗНИК ГАСАН. Для українських дітей зладив Юра Шкрумеляк. Львів. В-во „Світ Дитини", 1931. Ст. 32. Ціна 40 сот.

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Міський Театр:

Субота, 14. листопаду, година 3·30 поп. „За сімома горами" (найнижчі ціни); год. 7·30 веч „Вакації Донжуана".

Неділя, 15. листопаду, година 3·30 поп. „За сімома горами" (найнижчі ціни); год 7·30 веч. „Вакації Донжуана".

Понеділок, 16. листопаду, год. 7·30 веч „Вакації Донжуана".

Театр Ріжнородностей:

Субота, 14. листопаду, година 3·30 поп. по знижених цінах „Казки" для дітей — година 7·30 веч. „Вірна любка", комедія.

Неділя, 15 листопаду, година 12. впол Поранок по найнижчих цінах. Виступ Рені Божнянки; година 3·30 попол. „Радісне звання"; година 7·30 веч. „Вірна любка".

Понеділок, 16. листопаду, год. 7·30 веч. „Вірна любка".

Кіна.

АПОЛЬО: Звукова фільма „Світла великого міста" (Чарлі Чаплін)

КАСІНО: Звукова фільма „Жоржетине кохання".

КОПЕРНИК: „Марлена Дітріх як X-27".

ЛЬВІВ: „Там, де Волга пливе" („Відродження").

МАРУСЕНЬКА: „Марлена Дітріх як X-27".

МІРАЖ: „Гарольд у Люнапарку" „Роскоші гостинности" (Гарольд Льойд, Бастер Кітон).

ОАЗА: „Король джезу".

ПАЛЯС: Звукова фільма „Ліліом" (на основі Фр. Мольнара).

ПАН: „Золотоволосий янгол".

ПАСАЖ: „Підводне човно С. 13." та „Парада Парамавнту".

ПРОМІНЬ: „Отруйник" (Конр Файдт).

СОНЦЕ: „Чортиця з Триполісу".

СТИЛЕВЕ: „Мільйон" і звукова комедія.

УТІХА: „Вкрадене завіщання" (Карльо Альдіні).

ХИМЕРА: „Король Парижа" (Іван Петрович).

Програма радіо.

Понеділок, 16. листопаду 1931.

Ляйпціг (259,3) 21.20 Концерт. **Моравська Острава** (263,4) 19.25 Військова музика. **Братислава** (278,8) 17.40 Концерт. **Льондон** (356,3) 22.00 Музика з опери. **Гамбург** (372,2) 21.00 Пісоньки. **Букарешт** (394,2) 17.00 Концерт. **Сотенс** (403,8) 20.10 „Едісон, його життя та винаходи". **Берлін** (419) 16.30 Пісні. **Харків** (426) 18.00 Українська музика. **Рим** (441,2) 20.45 Пісні. **Гельсінгфорс** (453,2) 18.25 Музика з оперетки. **Лянгенберг** (472,4) 20.00 Нова поезія в музиці. **Прага** (486,2) 19.25 Пісні. **Мілано** (500,8) 22.00 Комедія. **Брукселя** (508,5) 22.15 Концерт. **Відень** (516,4) 22.15 Танкова музика. **Рига** (524,5) 21.40 Мандоліністи. **Мінхен** (532,9) 20.00 Концерт. **Буданешт** (550,5) 22.35 Циганська музика. **Ленінград** (1000) 18.00 Концерт. **Калюндборг** (1153,8) 22.00 Концерт. **Москва** (1481) 15.00 Концерт. 16.00 Література. **Кенігсвустергавзен** (1634,9) 19.30 Образки з Равзищини. **Париж** (1724,1) 20.00 Кіно в Америці.

Вівторок, 17. листопаду 1931.

Ляйпціг (259,3) 9.40 Оперткова музика. **Брно** (341,7) 21.00 Концерт. **Льондон** (356,3) 20.00 Концерт. **Гамбург** (372,2) 16.30 Танковий вечір. **Букарешт** (394,2) 20.45 Румунська музика. **Сотенс** (403,8) 21.45 Комедія. **Берлін** (419) 18.35 Музика. **Харків** (426) 18.00 Концерт. **Рим** (441,2) 21.00 Концерт. **Гельсінгфорс** (453,2) 19.30 Концерт. **Лянгенберг** (472,4) 20.00 Вечірня музика. **Прага** (486,2) 21.30 Концерт. **Мілано** (500,8) 21.00 Концерт. **Брукселя** (508,5) 21.00 Концерт. **Відень** (516,4) 21.05 Індіянин у підземному світі. **Рига** (524,5) 21.30 Старі пісоньки. **Мінхен** (532,9) 19.30 Концерт. **Буданешт** (550,5) 21.45 Концерт. **Ленінград** (1000) 16.30 Концерт. **Ослью** (1071,4) 20.30 Хор. **Калюндборг** (1153,8) 20.30 Концерт. **Москва** (1481) 16·00 Література. **Кенігсвустергавзен** (1634,5) 21.15 Концерт.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Неділя, 15. листопаду 1931.

Львів (380,7) 18.58 Час з Варшави 12.10 Про погоду дня. 12.15 Концерт. 14.00 „Про що треба знати". 14.20 Музика. 14.30 „Судова справа". 15.00 Музика. 15.55 Програма для дітей. 16.20 „Освітно-культурний рух на Шлеську". 16.35 Пісні. 17.05 Музика верховинців. 17.20 „Культура людности Шлеську". 17.35 Шлеські пісоньки. 18.00 „Шлеський король Лір". 18.35 „Львів у шлеських повстанцях". 18.50 Грамофоновий кружок. 19.00 Всячина. 19.25 Спортова оповістка. 19.30 Весілля на Гор. Шлеську. 21.00 Концерт. 22.40 Оповістка. 22.45 Спортові новини. 23.00 Танкова музика.

Понеділок, 16. листопаду 1931.

Львів (380,7) 11.40 Перегляд краевої преси ПАТ. 11. 58 Час із Варшави. 12.10 Про погоду дня. 15.05 Господарська оповістка. 15.15 Перегляд звязку. 15.25 Виклад. 16.20 Навчання французької мови. 17.10 „Опері на варшавському замку". 17.35 Концерт. 18.35 „Іван Фитка при бранці". 18.50 Всячина. 19.15 Спортові новини. 19.25 „Значіння Поморя для Польщі". 19.45 „Радієвий денник". 20.00 „Перші години навчання музики". 20.15 Опера з грамофонових кружків. 22.20 Театр і кіно в Льондоні. 22.45 Спортові новини. 22.50 Танкова музика. Грамофонові кружки: 12.15, 15.45, 16.40, 19.40.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

На Рідну Школу зложили в зол. Вп. д-р Святослав Балей — Дубно 50; інж. Олександер Пежанський — Львів 100; д-р Гриць Ганкевич, адв. — Снятин 50 замість повідомлень о смерти найдорожчої Матері Савини з Січинських Ганкевичевої, жени о. Ізидора Ганкевича, вислуженого декана і пароха в Устю Еп., померлої 30. X. ц. р. та замість звичаєвої подяки для Духовенства за участь в похоронах, як також подяки для всіх тих, що віддали Покійниці останню прислугу або виразили рідні свої співчуття; Українська Каса на Личакові 46.69 зі скарбонки; Білоскурський Іван — Мшана 15.37 і зібраних на весіллю Ст. і К. Крук; присутні на похороні проф. Брон. Старецького наймениі ученики — Тернопіль 10 замість вінка і кличуть на добровільні датки прочих учеників Покійного. — Вп. Жертводавцям складає щиру подяку **Головна Управа.** 850

Дуже прошу особу, яка найшла мій портфель у передсінку або в гардеробі Муз. Т-ва ім. Лисенка дня 12. ц. м. на вечорі „Золотого Усміху", звернути мені бодай документи. За евент. зворот портфелю і грошей дам 30 зол. нагороди. Інж. В. Несторович, вул. Виспянського ч. 5/I.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ

За оголошення редакція не відповідає

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів, Ринок 10.